

Köszöntő a Berde-serleggel, 2006

Főtisztelendő Püspök úr! Tisztelendő Főgondnok urak!
Tisztelendő Főtanács!

Bár nem szokták – és talán nem is illik – jegyzetből olvasni a pohárköszöntőket, én mégis úgy döntöttem, hogy köszöntőmet, amelyet különleges megtiszteltetésnek tekintek, olvasni fogom. Teszem ezt, tanulván abból az esetből, amikor egy nemzeti ünnepünk alkalmával két választott tisztségviselőnk is mellőzte ezt az apróságot – vagy azért mert nem volt leírva, vagy azért mert nem tartották szükségesnek –; nos rosszul tették, tévedtek: ünnepi szónoklatuk szálnalmas, groteszk dadogásba fulladt, ami kellemetlen és ünneprontó volt. Ezt elkerülendő úgy döntöttem, hogy gondolataim közlésére ezt a megoldást választom.

A Berde-serleggel való köszöntőkben az előző évek szónokai többnyire elmondták életrajzának érdeklődésre számot tartó adatait, méltatták emberi értékeit, erényeit, elemezték tevékenységét. Én most ezekre nem térnék ki, csupán emberi nagyságának kettős dimenzióját, következetes haza- és egyházszeretetét, ezekhez való hűségét, ezeknek féltését és ezekért messzemenő áldozathozatalra való készségét, elhivatottságát méltatnám.

A tragikus sorsú néhai magyar miniszterelnök, gróf Teleki Pál szerint „a vezetés elsősorban személyes példa”. Berde Mózsai már a maga korában ösztönösen ráértett erre az igazságra. Minden cselekedete, intézkedése, vezetői stílusa a személyes példaadásra támaszkodott. Példaadó volt önfeláldozó munkája, önzetlensége, hűsége, szolidaritása, szociális érzékenysége a rá bízott és vállalt közösségekkel szemben.

A köszöntőre való készülésem akár egy izgalmas időutazásnak is felfogható, emlékének felidézése virtuális találkozást jelentett számomra, egy képzeletbeli beszélgetést, amelyen ő, a nagy előd engem, a kései utódot meghallgatáson fogadott, nemzete és egyháza jelenlegi állapotáról faggatott, feltéve számomra a nagy kérdést: „eltávozásom óta Transzilvániában ment-é előbbre a világ?!”

– Nagyjóuram, szomorúan jelentem, hogy nem sokat, legalábbis nem mindenekben – civilizációs, technikai fejlődésben igen, de morálisan semmivel, vagy nagyon kevéssel tartunk előrébb az első embernél. Gerincpróbáló időket éltünk és élünk, ó, Jóuram, amint Önök is annak idején. Transzilvániában azóta is kettős kisebbségben élünk, nemzetként és felekezetként egyaránt. E kettős kisebbség mind hajdan, mind a jelenben hármass veszélyt rejteget: a beolvadást, az elvándorlást és az esélyegyenlőség hiányát. E hármass veszély ellen a természete-

tes védekezés *categoricus imperstivus*aként jelentkezik a megmaradás parancsa, a túlélés feladata, s ennek próbálunk itt és most eleget tenni és megfelelni.

Szinte látom egyetértő bólintását, hallom egyetértő jóváhagyását:

– Jó a következtetés, helyes úton jártok!

De már jön is a következő kérdés.

– Na és hogyan próbáljátok ezen opciókat elérni, e célt megvalósítani?

– Nagyjóuram, jelentem, számunkra is ez jelenti a legtöbb fejtörést, a megoldás keresése a legnagyobb gondunk, erre bevált recept nincs, változó világunkban nehéz az útkeresés. Próbáljuk magunkévá tenni és gyakorolni a jézusi parancsolatot: „Egymás terhét hordozzátok!” Sütő András, az író így fogalmaz: „Úgy cselekedjtek, hogy megmaradjatok!” De hogyan? – sejlik fel bennünk a kérdés. Követendő példa, elképzelés és igyekezet van, eredmények és megvalósítások is vannak, mert mi más lenne, ha nem megvalósítás az az épülő és már felépült, szám szerint tíz unitárius templom és imaház, a két néhai Berde-cipós, szépen működő unitárius kollégium. De a megvalósítások ellenére vannak nehézségeink, az elméletben egységesek vagyunk ugyan, de a kivitelezésben már nem, az obiekatív történelmi, társadalmi, gazdasági nehézségek mellett a megosztottság, a széthúzás szétzilálja erőinket, csökkenti hatékonyságunkat. Megtorpanásaink, kétségeink közepette az ősrégi elvhez fordulunk, miszerint *in necesaris unitas, in dubis libertas, in omnibus caritas* – vagyis szükségben egység, a kétségekben szabadság, mindenkben az emberszeretet. Csak ez az elv lehet jelen törekvéseinkben vezérlő csillagunk.

Ezennel emelem Nagyjóuram serlegét, és törekvéseink megvalósításához Isten segítségét kérem!

DARKÓ BÉLA

Köszöntő a Berde-serleggel, 2009

Főtisztelendő Főtanács!

Berde szavai teremtsenek ma ünnepi hangulatot közöttünk, aki így fogalmaz: „Kora fiatalságomtól szívem egy érzést, agyam egy gondolatot táplált: felsegíteni szegény vallásközösségemet, könnyíteni az utat tanuló fiatalságának a tudomány megszerzésére és segíyezni elaggott szolgálait és tanárait.” Büszkén állíthatjuk, Berde hite a tettekben nyilvánult meg: felsegíteni, könnyíteni, segíyezni unitárius egyházunkat.

A Berde-serleg ma tele van: tele újabb és újabb lehetőségekkel, hogy mi is segítsünk, mi is könnyítsünk, és szívünk egy érzést, agyunk egy gondolatot tápláljon. Hagyatékot őrzők vagyunk, 1914-ben a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumnak az egyházközség nőszövetségi tagjai hátrahagytak egy zászlót, amelyre nemes gondolatot írtak fel. Ma is ez kell, hogy irányítsa mindennapjainkat: a hit a tett forrása kell, hogy legyen. Akkor ők sem, mások sem sejtették, hogy egyházuk, iskoláik vagyonát egy tollvonással elveszik, mint ahogy az épületeket, sőt az iskola-neveket is. Mi lehet a ma emberének egyik fő feladata? Ha hinni tud jövőjében, tenni is kötelessége érte. Az egyház vagyonának visszaszerzése és megtartása pedig legfőbb kötelességünk.

A Berde-serleget magasba tartva úgy is gondolkodhatunk: a semmiből vagyont teremteni csak hegyeket megmozdítani akaró, erős hittel lehet, mi pedig hajlamosak vagyunk ilyenkor a serleget az asztal alá tenni, a kihívásokat „szőnyeg alá seperni”, és közönségként, külső szemlélőként elhallgatni a történeteket, elmenekülni a közérdek elől.

Főtisztelendő Főtanács! Az élet feladatok sokasága. Sokszor tele van életünk, akár a Berde-serleg: áldásokkal, mikor örvendünk, hogy nem közömbös közönységet, hanem igazi közösséget tudunk magunk körül, olyan társakat is, akik szívvel és lélekkel segítik, könnyítik Egyházunk jelenét. Nemcsak az áldásos munka örömeinek serlegét emelem ma fel, hanem a keserűség serlegét is.

Ahogy ebben a serlegben az elemek keverednek: a napnak melege, ízek sokasága, a pillanatok, percek, órák, napok, amelyek megérlelték a gyümölcsöt, úgy ma bennem is keverednek az áldás örömteli pillanatai és keserűségünk álmomásai is. Ezek keverednek ma bennem, ebben az ünnepi pillanatban, és nem lennék őszinte önmagamhoz és közösségemhez, ha ezeket nem említeném fel:

1993: nemes egyházi feladat, visszaállítani és rangjára emelni Székelykeresztúron az Unitárius Gimnáziumot. És mivel találta szembe magát a feladatot telje-